

ΘΕΣΜΟΙ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Νίκος Ανέστης¹

Οι δύο «όχθες» και το «ποτάμι» του ιδιωτικού χρέους. Μια κριτική επισκόπηση του υπό ψήφιση Πτωχευτικού Κώδικα.

Το νομοσχέδιο του νέου Πτωχευτικού Κώδικα όπως το εισηγείται η κυβέρνηση φέρνει περισσότερα δεινά παρά καλά. Αν και πάντα εξαρτάται από το πού στέκεται ο καθείς που το κοιτάζει! Εάν παρομοιάσουμε το αρρυθμιστο εθνικό ιδιωτικό χρέος στο σύνολό του με ένα ποτάμι αυτό συγκρατείται από τις όχθες του. Σε αυτό το νομοσχέδιο διακρίνονται στη μία όχθη οι πιστωτές, δηλαδή τράπεζες, δανειστές, χρηματοδοτικοί φορείς, funds, εταιρείες διαχείρισης χρέους, φορείς απόκτησης (αφορά σε κατοικίες, ακόμη και τις πρώτες ή κύριες προσώπων που πτωχεύουν) και από την άλλη στέκονται οφειλέτες που είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ζωντανοί ή νεκροί, εργαζόμενοι ή εργοδότες, ανεξαρτήτως επαγγελματικής ιδιότητας ή επιτηδεύματος, που είτε επιθυμούν οι ίδιοι να πτωχεύσουν οπότε και εκκινούν τη διαδικασία μόνοι τους, είτε το επιθυμούν οι πρώτοι για εκείνους.

Αυτό υπήρχε πάντα βέβαια, με την εξαίρεση των ειδών των πιστωτών που εσχάτως αυξήθηκαν και τους αποδόθηκαν μέχρι και κρατικές εξουσίες – με διασταλτική ερμηνεία του νόμου, αλλά πάντως τις έλαβαν. Το εξόχως προβληματικό σε αυτό το νομοθέτημα είναι οι διαδικασίες, τα δικαιώματα, η ταχύτητα, οι άμυνες, που είτε υπάρχουν, είτε όχι.

---

¹ Δικηγόρος BSc, LLB, LLM European Law, Διαμεσολαβητής Υπουργείου Δικαιοσύνης, υπ. Διδάκτωρ Νομικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Ευνοϊκή μεταχείριση πιστωτών

Σε αυτούς που είναι στην πρώτη όχθη, τους πιστωτές, οι διατάξεις του νομοθετήματος επιφυλάσσουν ευνοϊκές ρυθμίσεις, όπως το ότι δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή στον εξωδικαστικό μηχανισμό οφειλών, ακόμη κι αν προσκληθούν από τον οφειλέτη που επιθυμεί τη χρήση της πλατφόρμας στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους για να ρυθμίσει την οφειλή του. Επίσης μπορούν να αιτηθούν να πτωχεύσει νεκρός, αρκεί να το κάνουν εντός ενός έτους από το θάνατό του, αλλιώς χάνουν το σχετικό δικαίωμα. Εκ των πραγμάτων σύμφωνα με την πτωχευτική λογική του Υπουργείου Οικονομικών «ο άποθανών δεν δεδικαίωται από τής οφειλετικής άμαρτίας».

Στη συνέχεια μπορούν να διαλέγουν και να διορίζουν το σύνδικο πτώχευσης που είναι αρμόδιος για να διαχειρίζεται την πτωχευτική περιουσία, σε αντίθεση με τη μέχρι τώρα τυχαία επιλογή του από μητρώο, ακόμη κι αν ο οφειλέτης προτείνει άλλον. Σε αυτόν θα πρέπει ο οφειλέτης να παραδώσει την κατοχή της κατοικίας του μέσα σε έξι μήνες από τη σφράγιση της περιουσίας του, χωρίς να κάνει μνεία η διάταξη αν αφορά σε πρώτη, κύρια ή άλλη κατοικία! Οι διατάξεις του νομοσχεδίου δεν επιτρέπουν σε αμετάκλητα καταδικασθέντες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες να υποβάλουν αίτηση για εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών, αλλά επιτρέπει σε περίπτωση πτώχευσης να αποδεσμεύονται τα ποσά που ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία που ενδεχομένως έχουν προκύψει από αντίστοιχες δραστηριότητες για να πληρωθούν οι πιστωτές και το Δημόσιο ή οι ασφαλιστικοί φορείς. Αν ο οφειλέτης είναι σε παύση πληρωμών και κηρύξει πτώχευση, οι πιστωτές μπορούν να ανακαλέσουν κάθε πράξη που έκανε ο πρώτος σε βάθος έξι μηνών από την πτώχευση ζημιώνοντας και τρίτους οι οποίοι πιθανόν να μην είχαν ούτε όφελος, ούτε σχέση με την πτώχευση!

Στον αέρα οι εργαζόμενοι & οι «ευάλωτοι» οφειλέτες – Το ζήτημα της κατοικίας

Σε αυτούς που είναι στην απέναντι όχθη, τους οφειλέτες και όσους εξαρτώνται από αυτούς, επιφυλάσσονται άλλα, τελείως διαφορετικά. Οι εργαζόμενοι, εάν οι πιστωτές δε συμφωνήσουν σε νέες συμβάσεις – με προφανώς άλλο μισθό και ωράριο – χάνουν όχι μόνο τη δουλειά τους, αλλά τους μισθούς και τις αποζημιώσεις τους, αφού

δίνεται η δυνατότητα να λυθούν αζημίως όλα τα παραπάνω από την αίτηση πτώχευσης. Οι εργαζόμενοι, που υπέμειναν όλες τις κρίσεις, «βάζοντας πλάτη» στερούμενοι μισθούς και υπερωρίες, περιμένοντας την επιχείρηση να ορθοποδήσει για να μη χάσουν τη δουλειά τους, υφίστανται τώρα τα χειρότερα! Οι οφειλέτες και οι συνοφειλέτες εγγυητές στερούνται ή καλύτερα απεκδύονται των όποιων δικονομικών όπλων τους χορηγούσε ο νόμος. Ενδεικτικά, διατηρείται η δυνατότητα να χορηγηθούν προληπτικά μέτρα που συνοδεύουν την αίτηση πτώχευσης από τους πιστωτές, αλλά οι οφειλέτες δεν έχουν τα δικονομικά όπλα των αντιρρήσεων στις επαληθεύσεις των απαιτήσεων, αν πράγματι δηλαδή όσα ζητούν οι πιστωτές είναι τόσα όσα οφείλονται, και έχουν δικαίωμα μόνο για μια ανακοπή ως προς τον πίνακα κατάταξης των πιστωτών, χωρίς μάλιστα δικαίωμα έφεσης. Η πρώτη ή/και κύρια ή/και μόνη κατοικία παύει να προστατεύεται, ανήκει πλέον στην περιουσία που εκποιείται στο σύνολό της και πρέπει να αποδοθεί στο σύνδικο εντός έξι μηνών από την κήρυξη πτώχευσης, εκτός εάν οι οφειλέτες χαρακτηριστούν ευάλωτοι. Μόνο στους ευάλωτους οφειλέτες παρέχεται η δυνατότητα, είτε αιτηθούν οι ίδιοι να πτωχεύσουν είτε οι πιστωτές τους επιθυμούν να τους πτωχεύσουν, ή μάλλον ο μονόδρομος της μεταβίβασης – «μίσθωσης» – της πρώτης ή/και κύριας ή/και μόνης κατοικίας τους σε εταιρεία που θα τους το μισθώνει για δώδεκα χρόνια.

Ως ευάλωτοι οφειλέτες χαρακτηρίζονται οι δικαιούχοι του Επιδόματος Στέγασης για έως και εξακόσιες χιλιάδες (600.000) νοικοκυριά που διαμένουν σε μισθωμένη κατοικία ή επιβαρύνονται με το κόστος εξυπηρέτησης στεγαστικού δανείου πρώτης κατοικίας ή αλλιώς οι δικαιούχοι του «Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (Κ.Ε.Α.)» ή όπως σήμερα ονομάζεται το «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα». Τα κριτήρια για να υπαχθεί κάποιος σε αυτή την κατηγορία είναι πάρα πολύ χαμηλά και στην ουσία αφήνει απ' έξω φυσικά πρόσωπα, επιτηδευματίες, επιχειρηματίες που έχουν χτυπηθεί όσο τίποτα από την οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας και τη σύγχρονη υγειονομική κρίση εξαιτίας του COVID-19 που όχι μόνο επηρεάζει, αλλά συνεχίζει, διατηρεί και βαθαίνει την προηγούμενη.

Σε ό,τι δε αφορά τη δυνατότητα επαναγοράς της κατοικίας τους, η τιμή στην οποία θα κληθούν να την αγοράσουν θα είναι η τότε εμπορική και θα προκύψει από εκτιμητή που θα διαλέγει η ίδια η εταιρεία. Ο οφειλέτης θα μπορεί να επαναγοράσει το σπίτι του μετά από 12 χρόνια, αφού ασφαλώς θα πληρώνει ενοίκιο για όλα αυτά τα χρόνια. Αν επιθυμεί να το επαναγοράσει πριν τη λήξη των δώδεκα ετών, εκτός από την εμπορική του αξία, θα υποχρεωθεί να καταβάλλει και τα υπόλοιπα ενοίκια που θα εισέπραττε η εταιρεία έως τη λήξη των δώδεκα ετών! Εάν ο οφειλέτης-ενοικιαστής δε μπορέσει να καταβάλει ενοίκια για τρεις συνεχόμενους μήνες και δεν προλάβει να τα

καταβάλλει όλα μαζί εντός τους επόμενου, τότε υποχρεούται να αποδώσει το μίσθιο. Δηλαδή σε 4 μήνες θα πρέπει να παραδώσει το σπίτι του στο φορέα που πλήρωνε ενοίκιο για να το χρησιμοποιεί μέχρι να τον εκδιώξει από αυτό.

Συμπέρασμα – Ο Σόλωνας είχε άδικο, το πτωχευτικό δίκαιο επιστρέφει 2.600 χρόνια πίσω

Για να το πούμε συνοπτικά, ο υπό ψηφίση Πτωχευτικός Κώδικας αποτελεί ένα νομοθέτημα το οποίο εάν συμπεριελάμβανε και τη δυνατότητα να δανείζεται ο οφειλέτης με εγγύηση το σώμα και την εργασία του, θα μας γύριζε τη νομοθεσία στο 592 π.Χ., ήτοι περισσότερα από 2.600 χρόνια. Στην περίπτωση που ψηφισθεί όπως εισάγεται, θα χρειαστούμε σύντομα μετά από τόσα χρόνια έναν νέο Σόωνα να επαναλάβει τις τομές που δεν κάνει το πολιτικό μας σύστημα. Εάν εφαρμοστούν οι προβλέψεις του θα προξενήσει βαθιές κοινωνικές ανισοκατανομές και θα εντείνει τη συσσώρευση τόσο του κεφαλαίου κίνησης της αγοράς, όσο και των ακινήτων και των μονάδων παραγωγής σε λίγους και εκλεκτούς που θα στέκονται στη μία όχθη. Τους υπόλοιπους θα τους πάρει το ποτάμι...